Anul II. — Nr. 2. Mai 1936.

INSEMNĂRI SOCIOLOGICE

Apar odată pe lună.

Director: TRAIAN BRĂILEANU,
profesor de Sociologie la Universitatea din Cernăuţi.

CUPRINSUL

ARTICOLE

REDACŢIA: Cernăuţi, str. General Berthelot 5.
ADMINISTRAŢIA (Profesor Constantin Zoppa): Cernăuţi, str. Baltinester 15.
Abonamentul pentru 1 an . . . . . . Lei 60
Exemplarul . . . . „ 5

Tipografia Mitropolitul Silvestru, Cernăuţi.

REVISTA CĂRŢILOR

André Joussain, Le régime actuel peut-il durer? *(Tr. Brăileanu).*
André Tardieu, La Révolution à refaire *(Ion Ţurcan).*
Ion I. Moţa, Cranii de lemn. — Immanuel Kant, Despre forma şi principiile lumii sensibile şi ale celei inteligibile. — I. M. Nestor, Aspecte psihotehnice din Polonia, U. R. S. S., Finlanda, Letonia şi Austria. — George Drumur, Solstiţii. Poeme *(Tr. Brăileanu).*

REVISTA REVISTELOR

Revista Asociaţiei corpului didactic medico-pedagogic din Romînia, Cernăuţi. — Ogorul Şcoalei, Turda. — Glasul Strămoşesc, Cluj. — Cuvîntul Satelor, Lugoj şi Timişoara. — Zarandul, Brad. — Ogorul, Bucureşti — Revista Dobrogeană. — Făclia, Oradea. — Straja Cadrilaterului, Bazargic. — Revista de Pedagogie, Cernăuţi. — Revista Institutului Social Banat-Crişana. — Sociologie romînească. — Făt-Frumos. — Pagini literare, Turda. — Iconar, Cernăuţi. — Ideea Naţională, Buzău. — Industrie şi Comerţ, Bucureşti *(Tr. Brăileanu).* — Revista de Filosofie Bucureşti. — Orientări, Moineşti. — Viaţă şi suflet, Bucureşti. — Lumina, Bucureşti. — Libertatea, Bucureşti. — Cuvîntul Argeşului, Piteşti *(Ion Ţurcan).*

Fiecare număr va avea cel puţin 32 pagini.
Manuscrisele nu se inapoiază.

ANUL II. Nr. 2.

Mai 1936

Insemnări Sociologice

Director: TRAIAN BRĂILEANU,
profesor de Sociologie la Universitatea din Cernăuţi.

Trebuinţa de reprezentare concretă a maselor şi credulitatea lor.

Niciun om nu se poate lipsi de reprezentări, percepţii, imagini sau idei pentru a stărui în sentimentele şi pasiunile sale. Asta e ceeace numesc eu *legea întreţinerii sentimentelor*, lege ce am căutat odinioară să o lămuresc în cele două lucrări ale mele: *Pasiunile umane* şi *Sentimentele şi inteligenţa*, apărute în Biblioteca de filosofie ştiinţifică condusă pe atunci de D-rul Gustave Le Bon (Flammarion, 1928 şi 1930). Aceeaş lege cîrmueşte masele. Nicio religie, de pildă, n'ar putea dăinui fără ceremonii religioase, fără rituri, fără cult exterior.

Tendinţa omului de a-şi reprezenta lucrurile într'un mod concret şi viu a creat teatrul şi spectacolele: neputînd pune în acţiune toate sentimentele sale şi exterioriza gîndirea sa prin fapte, omul se mulţumeşte a actualiza tendinţele sale subt formă de percepţii alese de el sau subt cea de acţiuni fictive. Trebuinţa de a trăi ceea ce ne reprezentăm şi cea de a vedea ceea ce simţim se unesc în plăcerea ce ne-o procură o reprezentaţie teatrală: a vedea acţionînd personagiile şi a participa la emoţiile lor sunt două lucruri nedespărţite. Preţuirea *misterelor* în secolul al XIV-lea se explică din dorinţa oamenilor de atunci de a-şi reprezenta aevea scenele *pătimirii*, din trebuinţa ce avea poporul de a vedea pe Dumnezeu.

Să nu fim deci uimiţi dacă lucrurile văzute şi pipăite au atîta putere asupra spiritului maselor. Noi suntem toţi mai simţitori pentru nenorocirea la care suntem martori decît pentru cea de care ni se vorbeşte, pentru accidentul care se întîmplă subt ochii noştri decît pentru cel ce-l citim istorisit într'un ziar. Şi e normal să fie aşa, căci faptul ai cărui martori suntem poate provoca nemijlocit din partea noastră o reacţiune folositoare pecînd faptul îndepărtat ne găseşte neputincioşi de a o face, fie că reacţiunea noastră nu se poate înfăptui decît cu mult mai

ûrzin, fie chiar, ceea ce e cazul cel mai frecvent, că noi nu putem face absolut nimic pentru a trage de aci vreun folos sau de a ne feri de pagubă.

Masele nu se poartă, în acestea, altfel decît indivizii. Dar fenomenul este încă mai lămurit la ele, deoarece la unii indivizi superiori puterea imaginației sau a cugetării poate modifica legea comună, pecînd în mulțimi și mase unde superioritățile se anulează, legea comună covîrșește totdeauna.

Criza economică de după războiu în Franța ne dă un bun exemplu. Cu toate că deprecierea francului era lucru făcut de multă vreme, publicul nu-i măsură toată însemnătatea decît atunci cînd au fost puse în circulație piesele în nickel de cinci franci de aceeaș mărime ca vechea piesă de nickel de douăzeci și cinci centime. Inaintevreme massa mare cunoștea bine scăderea puterii de cumpărare a monedei: ea o văzuse înfăptuindu-se progresiv în cursul războiului și după războiu și comentariile ziarelor asupra francului de patru gologani nu lipsiseră. Dar oamenii își reprezentară lucrul în abstract: noua piesă îl făcu de pipăit. De aci nepopularitatea acestei monede care în această împrejurare făcea figură de crainic de veste rea. Trebui ca guvernul să creeze chiar de îndată o nouă piesă de dimensiune mai mare. Atît de adevărat este că ceea ce se poate vedea și pipăi, că ceea ce-i obiect de percepție directă sau de imaginație puternică, va impresiona totdeauna mai mult masele decît ceea ce nu este decât obiect de cugetare. Dacă oamenii de inteligență superioară ar avea capul de două ori mai gros decât restul oamenilor, ar fi mai mulți oameni de valoare ascultați și mai puțini oameni de geniu nerecunoscuți.

Doi memorialiști, Barras și Durant-Maillane, deputați în Convențiune, ne istorisesc un incident foarte potrivit a confirma faptul ce căutăm a-l lămuri: pentru a preveni emoția pe care moartea lui Robespierre ar fi putut-o trezi în popor din cauza popularității sale, a fost răspîndit zvonul că la dînsul s'a găsit o pecete floaredecrin și că el avuse gînduri de căsătorie cu fiica lui Ludovic XVI pe atunci deținută în Templu. N'ar fi fost cu putință de a convinge poporul că Robespierre care vorbea totdeauna de egalitate și de suveranitatea poporului ar fi un tiran: trebuia deci să fie înfățișat ca trădător al cauzei sale. Fără născocirea peceții pe care nimene n'o văzuse, dar care se înfățișa lesne imaginației, acuzarea de trădare n'ar fi avut fără îndoială niciun succes.

In aceeaş ordine de idei, mi s'a istorisit că un director de uzină vizitînd Capitolul din Toulouse unde contele de Montmorency a fost decapitat subt Ludovic XIII vinovat fiind de revoltă, un om din popor îi povesti faptul în felul său zicînd că acel senior fusese ucis acolo cu o lovitură de cuţit. Directorul obiectîndu-i că contele murise pe eşafod şi nu ucis: „Eu sunt sigur de ceea ce spun, răspunse cu naivitate bunul om; eu am văzut cuţitul!".

La mase, ca şi la indivizii neştiutori şi lipsiţi de simţ critic sau chiar numai pătimaşi, reprezentările concrete cari răspund unor sentimente adînci sau într'un moment foarte puternice iau astfel un caracter halucinatoriu: prin neputinţa de a disocia de faptul observat sau constatat afirmaţiile ce-l privesc sau interpretările ce i se dau, credinţa în realitatea percepută cuprinde şi ceea ce ne imaginăm în legătură cu el.

Rezultă de aci inevitabil deformaţii speciale. Degradarea ce masele fac să îndure noţiunile religioase cele mai înalte materializîndu-le pentru a le păstra mai bine şi pentru a le trăi mai bine, este dovada acestui fapt. Cum adevărurile prea subtile şi prea abstracte pentru massă trebue să ia corp pentru a fi înţelese sau răspîndite, forma plină de imagini în care le îmbrăcăm e primită drept bani peşin. Un sentiment adînc, o idee justă, născute în sufletul unui om superior prin inima şi inteligenţa sa se transformă în mituri puerile sau în superstiţii sîngeroase. Ideea şi sentimentul că virtutea este un cult demn al zeilor şi că cea mai mare dovadă de dragoste ce se poate da este jertfa de sine sau a ceea ce omul iubeşte mai mult s'au materializat în religia Aztecilor din Mexico cari aduceau jertfă zeilor inimi omeneşti rupte din pieptorile prisonierilor de războiu, nimic nefiind mai demn de a fi oferit zeilor decît inima omului sau în cultul crud al lui Moloch căruia părinţii, în caz de nenorociri publice, îi jertfeau pe fiul lor cel mai mare arzîndu-l în idolul de aramă. Nenumărate practici superstiţioase răspund unor tendinţe de aceeaş ordine.

Trebuinţă de reprezentare concretă şi sensibilitate pentru ceea ce e perceput sau puternic imaginat sunt aşadar la originea credulităţii populare. Dar un element sentimental se amestecă aci care se cere însemnat.

Credulitatea, într'adevăr, presupune totdeodată o lipsă de spirit critic şi o anumită candoare a sufletului. Omul e credul fiind că e încrezător şi din lipsă de reflexiune şi experienţă.

Aceste trăsături se regăsesc în mase. O anumită candoare de sentiment rezultă din anihilarea particularităţilor individuale: poporul ia lucrurile aşa cum se înfăţişează şi consideră ca adevărat ceea ce i se spune; el primeşte cu întreagă încredere ştirile cele mai puţin verosimile, numai dacă încîntă imaginaţia sa, dacă întăresc bănuelile sale, dacă justifică temerile sale sau dacă se potrivesc cu nădejdile şi dorinţele sale.

Gustul pentru tot ce-i minunat izvoreşte din această candoare şi din această credulitate. Din această candoare, deoarece ea înlesneşte o admiraţie mai naivă, din această credulitate, deoarece omul se interesează mai puţin de ceea ce consideră ca imposibil. Credinţa poporului în minuni într'un timp cînd sentimentul religios e foarte puternic şi instrucţia puţin răspîndită, succesul basmelor în copilăria popoarelor tot aşa ca şi în cea a indivizilor, preţuirea romanelor lui Wells în timpurile moderne unde realizările şi descoperirile ştiinţei fac ca aceste ficţiuni să piardă puţin din neverosimilitatea lor — toate acestea confirmă acest fel de a vedea.

Natura minunăţiilor preferate se schimbă fără îndoială dela un secol la altul. După mărturia lui Burke care auzise lucrul de la David Hume, Jean Jacques Rousseau i-ar fi spus acestuia din urmă că recurgerea la minune este necesară pentru a interesa publicul: uriaşi, vrăjitori şi zîne şi-au trăit fără îndoială traiul, dar rămîn totdeauna minunile vieţii, ale moravurilor, ale caracterelor şi situaţiilor extraordinare. Acest program a fost realizat de către romantici, fie că au făcut să învie moravurile altui veac ca Walter Scott, Victor Hugo în *Notre Dame de Paris*, Prosper Mérimée în a sa *Cronică a domniei lui Carol XI* sau că le-a plăcut a zugrăvi pasiuni brutale şi moravuri rămase primitive ca Prosper Mérimée în *Colomba*, *Carmen*, *Matteo Falcone*, fie în sfîrşit că au creat situaţiuni şi caractere extraordinare ca Victor Hugo, Balzac, Alexandre Dumas, Eugène Sue, etc. Succesul *Călătoriilor extraordinare* de Jules Verne, cel al romanelor de Wells sau de Pierre Benoit, cel al romanelor poliţieneşti dovedesc stăruirea aceleiaşi trebuinţe la public. Romanul naturalist el însuş, deşi pretindea că reacţionează împotriva tendinţei romantice spre suprauman nu s'a oprit să urmeze deasemenea, în felul său, aceeaş formulă, căci dela zugrăvirea de moravuri vulgare şi brutale, în felul lui Zola, sau dela analiza psihologică a instinctelor şi sentimentelor celor mai generale sau celor mai grosolane ale omului, în felul lui Maupassant, el n'a întîrziat să

se orienteze spre descrierea de cazuri patologice sau semipatologice, cum făcuse înaintea lui romanul rusesc cu Dostoievski, de pildă. Şi ceea ce spunem despre roman e valabil şi pentru cinema.

In total, minunatul place totdeauna cu condiţia să poată fi crezut posibil. In timpurile cînd spiritul positiv s'a desvoltat cu progresul ştiinţei, omul vrea minune *posibilă*, — cea a timpului prezent, — în timpurile cînd lipseşte spiritul critic şi cînd neştiinţa este generală òmul vrea minune flictivă; în timpurile cînd spiritul religios stăpîneşte, e nevoie de miracole; şi în timpurile de superstiţii, e nevoie de fantome sau de zîne.

Dacă credulitatea maselor, unită cu dorinţa omului de a trece totdeauna dincolo de sine însuş şi de a trăi prin imaginaţie o altă existenţă decît existenţa sa reală, favorizează alunecarea spiritului spre minunat, prin reciprocitate tainica inclinaţie a omului spre minunat favorizează credulitatea împingîndu-l să-şi potrivească neverosimilităţi ce-i place a şi le imagina, deoarece măgulesc gusturile sale, pasiunile sale, nădejdile sau temerile sale. De aci o uimitoare putere de iluzie despre care istoria ca şi observaţia prezentului ne dă mai mult decît o pildă. Impotrivirea de a crede în moartea unui om popular sau a unui erou a fost întîlnită adeseori. In Anglia, în secolul XVII, după executarea ducelui de Monmouth pe care însuşirile sale îl făcuseră popular, partizanii săi îşi imaginară că omul mort pe eşafod nu era Monmouth, ci un altul care, semănîndu-i foarte mult, i s'ar fi substituit pentru a muri în locul lui. In Franţa, nu lipsiră nici aci oameni cari se împotriviră a admite moartea lui Napoleon I-iu. Nemurirea amintirii se confundă cu nemurirea presupusă a omului. Tatăl meu, perigurdean de origine, mi-a istorisit adeseori că în Périgord, regiune înapoiată în multe privinţe, ţăranii cari chemau pe Napoleon III în 1848 la preşidenţia republicii îşi imaginau că votează pentru marele Napoleon.

Efectele credulităţii sunt cu atît mai sigure cu cît mulţimile sunt absolut lipsite de spirit critic şi cu cît masele ele însele au foarte puţin din acest spirit. Simţul critic mulţumită căruia noi suntem în stare de a ne îndoi de o părere sau de a-i refuza adeziunea noastră înainte de a o fi examinat presupune de fapt două lucruri: în ordinea intelectuală o rechemare a cunoştinţelor anterioare şi o comparaţie potrivită a face să se ivească o contradicţie internă sau un desacord cu lucrurile; în ordinea sentimentală şi voluntară, nepărtinirea care asigură spiritului

întreaga sa libertate. Dar reacțiunea intelectuală a masei exclude aceste două lucruri: mai întîiu fiindcă reflexiunea este cu necesitate operă individuală și nu poate constitui așadar o reacțiune de massă, ceea ce exclude orice întoarcere a cugetării colective asupra propriilor sale operațiuni; mai apoi fiindcă massa, orientată într'un anumit fel în dorințele și gîndirea ei, e dispusă de înainte a accepta anumite moduri de a vedea și a respinge anumite alte moduri fără cercetare.

In aceste condițiuni, imaginația își dă drumul subt imboldul sentimentului simplu și puternic care însuflețește massa sau mulțimea și ceea ce se prezintă spiritului acestora în armonie cu tendințele lor dobîndește îndată putere de adevăr. După fuga lui Ludovic XVI și întoarcerea sa din Varennes, istorisește Weber, teama de o nouă evadare a regelui deveni pentru oamenii din popor o adevărată obsesie. „In fiecare zi se vedeau deputațiuni ale secțiunilor bănuitoare cari vroiau să se încredințeze cu ochii lor despre precauțiunile luate și veneau să deștepte pe rege și pe regină pentru a se încredința că n'au fugit; în acelaș timp, alții îl deșteptau pe La Fayette pentru a-l informa că regele și regina au fugit“.

Noi avem de multe ori prilejul de a observa fapte de aceeaș ordine. Un suveran sau un om de Stat se fac nepopulari; aversiunea împotriva lor îi dispune pe oameni să creadă toate calomniile ce va plăcea spiritelor rău intenționate să inventeze. Se procedează la fel în diverse mediuri sociale împotriva acelora cari au parvenit la o situație înaltă: invidia ce o trezesc face să se accepte fără discuție tot ce se spune despre ei în dauna lor, oamenii fiind bucuroși de a-i aduce prin asta la nivelul comun. Orice bănuială devine dovadă de îndată ce se acordă cu tendințele profunde ale masei: într'o epocă de criză cînd se simte nevoia autorității unui om de valoare, primul venit care pare a îndeplini condițiunile dorite inspiră încrederea cea mai oarbă; în vreme de războiu unde neîncrederea e trezită, mulțimea vede spioni pretutindeni.

Invers, dovezile cele mai puternice rămîn fără efect, mărturiile cele mai demne de crezare sunt considerate suspecte îndată ce se găsesc în opoziție cu ceea ce massa dorește să creadă. Un om e popular: criticele cele mai întemeiate ce i se vor putea face vor găsi cu greu crezare. In întrunirile publice, un argument va fi respins print'o simplă suspiciune aruncată asupra presupuselor opiniuni ale oratorului: „cel ce vă vorbește

e un reacționar". Mulțimea e convinsă de înainte că un om din partidul advers nu poate avea dreptate.

Necesitatea în care se află massa de a-și reprezenta lucrurile ca simple pentru a le răspunde printr'o reacțiune sigură și energică o face de fapt incapabilă de a prinde idei complexe și o dispune a reduce toate chestiunile la o alegere între două atitudini opuse. Revoluția franceză ne dă un exemplu tipic: împăratul Austriei, în războiu contra Franței, a arătat pe Jacobini ca fiind dușmanii pe cari vrea să-i combată și La Fayette denunță adunării pe Jacobini. Asta ajunge pentru a dovedi că La Fayette pactizează cu străinătatea. Poporul nu mai poate avea încredere în La Fayette. Dimpotrivă, Jacobinii se folosesc de prilej pentru a face să se creadă că numai dînșii sunt în stare să mîntuiască Franța, deoarece ei sunt dușmanii dușmanilor țării și prin urmare incapabili de a pactiza cu aceștia.

Credulitatea obișnuită a maselor își are așadar fața ei opusă: gata să creadă ceea ce concordă cu sentimentele lor adînci și aspirațiunile lor tainice, ele sunt dimpotrivă foarte greu de convins de îndată ce se izbește în sentimentele lor sau se tulbură obișnuințele lor de spirit. Ludovic XVI trebui să recurgă la vicleșuguri pentru a răspîndi în regatul său cultura cartofilor: după ce încercase fără folos să învingă spiritul de rutină al țăranului, el se hotărî a face să se pară că-și rezervează folosința exclusivă a acestui articol de consumație, trezind prin asta pofta multor oameni din popor de a încerca pe ascuns această cultură. Omul de Stat care nu vrea decît binele țării sale, va găsi deci masele rînd pe rînd prea încrezătoare sau prea neîncrezătoare: lesne de amăgit, ele sunt greu de condus.

(Trad. T. B.)

André Joussain
Doctor în litere, laureat al Institutului Franței, Profesor agregat de filosofie la liceul din Perigueux.

Congresele studențești din Craiova și Suceava dovediseră deplina maturitate de concepție socială și politică a studențimii precum și spiritul ei de jertfă. Era de prevăzut că congresul din anul acesta va fi o manifestare și mai măreață a sufletului tinerei generații. Prin urmare, „democrații" pregătiră din vreme „o lovitură hotărîtoare". Lovitura a dat greș. Dar cum se vor desfășura evenimentele, cum se prezintă raportul forțelor după noua ciocnire? Vom căuta să răspundem la aceste întrebări în n-rul viitor (3) al revistei.

Formula „Statului ţărănesc“

I.

Ştiinţa socială cercetează diferitele feluri de organizare a societăţilor omeneşti, structura şi evoluţia lor. Dar ea nu poate *demonstra* că una sau alta dintre aceste forme de organizare este mai bună, mai „perfectă“. Pentru a le putea ierarhiza după *valoarea* lor, noi trebue să alegem un criteriu, o măsură de valoare. Geometria nu ne demonstrează că un triunghiu echilateral e mai perfect decât un triunghiu oarecare. Dar în arhitectură de pildă putem stabili foarte bine o ierarhie a triunghiurilor după perfecţiunea lor.

Dacă schimbăm *criteriul*, ierarhia valorilor ia şi ea altă înfăţişare. Cînd doi oameni discută asupra valorii unui lucru, ei ar trebui să se înţeleagă mai întîiu asupra criteriului judecăţilor de valoare. Dacă criteriul lor e deosebit, ei ar trebui să încerce a stabili un criteriu comun. Dacă nu se ajunge la acest rezultat, discuţia e inutilă şi stearpă. In orice caz niciunul din ei nu poate susţinea că criteriul ales de el este singurul posibil afirmînd că adevărul lui ar fi demonstrat de ştiinţă. Unul zice: portocala e mai bună decît mărul, fiindcă e mai zămoasă, şi adaogă: ceea ce e dovedit de ştiinţă; iar celalalt va răspunde: mărul e mai bun decît portocala, fiindcă e mai ieftin — ceea ce ştiinţa economică o poate demonstra. Argumentul „ştiinţific“ nu va putea hotărî aci o ierarhie obiectivă, raţională, între portocale şi mere. Totuşi pentru a determina pe cineva să consume mai degrabă mere decât portocale, noi vom aduce şi argumente „ştiinţifice“, arătînd că merele au o influenţă mai bună asupra stomacului (mai ales asupra stomacului celui de convins), apoi că prin consumul merelor se încurajează un ram de producţie naţională etc. Noi vom apela deci la *interesele* interlocutorului, la sentimentele şi dorinţele sale. Iar invocarea ştiinţei serveşte pentru a-l împinge mai lesne într'o anumită direcţie, de a opri deci intervenţia altor sentimente *cari ar împiedica alegerea în*

senzul dorit de noi. Argumentul „ştiinţific“ serveşte deci şi pentru a ascunde intenţia noastră şi interesul nostru. Un negustor de portocale ar aduce alte argumente ştiinţifice decît un producător de mere. Cel dintîiu e liber-schimbist, al doilea protecţionist.

In realitate ştiinţa economică nu demonstrează că liber-schimbismul e oricînd preferabil protecţionismului. Ci ea poate arăta doar ce efecte au cele două sisteme asupra unei societăţi. Dorind efectele liber-schimbismului, vom lupta pentru izbînda sa, dorind pe cele ale protecţionismului, vom face politică economică protecţionistă. Ori, pentru a determina pe alţii să lupte alături de noi pentru protecţionism, noi vom susţinea: Ştiinţa economică a dovedit că protecţionismul e cel mai bun sistem. Şi vom avea succes cu atît mai mare, cu cît cei cărora ne adresăm nu cunosc ştiinţa economică, dar au mare respect de ştiinţă şi sunt dispuşi să creadă fără a cerceta. Mai ales dacă pretinsele adevăruri ştiinţifice se acordă cu dorinţele şi interesele lor.

Aşa s'a răspîndit socialismul. Lupta de clasă e un fapt izvorît din antagonismul natural între bogaţi şi săraci. Alt fapt este iarăş că în orice societate există oameni cari vreau să guverneze şi nu pot ajunge la guvernare decît apelînd la mulţime. Dacă săracii sunt într'o societate foarte numeroşi (proletarii industriali în unele ţări), e natural ca demagogii ambiţioşi să cheme proletariatul la luptă împotriva capitaliştilor cari deţin puterea. Ei zic: vom face o societate în care săracii, după exproprierea celor bogaţi, vor deveni stăpîni, Şi vor adăoga: ştiinţa economică a dovedit (vezi Capitalul lui Marx) că Statul socialist trebue înfăptuit, fiindcă e cel mai bun Stat. Şi nu numai cel mai bun, dar şi cel mai civilizat, cel mai puternic, cel mai bogat etc. Argumentul „ştiinţific“ îi dă deci proletarului convingerea că cel bogat poate fi ucis, desbrăcat, bătut, deoarece, cum spune teoria marxistă, religia, morala, dreptul etc. nu sunt decît ficţiuni „burgheze“, menite să zădărnicească evoluţia *naturală* spre statul socialist.

Dar biata ştiinţă economică nu ştie nimic de acest adevăr. Ea cercetează fenomenele economice cum s'au desfăşurat şi cum se desfăşoară în diferitele societăţi, deci în condiţii concrete de loc şi timp. In cercetările ei, ea poate porni dela ipoteza determinismului economic, alegînd factorul economic ca variabilă independentă şi stabilind cum variază celelalte fenomene sociale

în funcție de sistemul economic. Formularea dogmatică a determinismului economic a dat naștere unei filosofii a istoriei întemeiată pe „concepția materialistă a istoriei“, care însă e tot atît de mult sau tot atît de puțin adevărată ca și o concepție idealistă sau spiritualistă a istoriei.

II.

Lupta de clasă, determinismul economic, dictatura proletariatului, înlăturarea religiei, a moralei etc., au fost formule plăcute mai ales jidanilor dornici să răstoarne elitele creștine. Manifestul comunist e croit după interesele lor. Aci ei au găsit toate preceptele pentru bolșevizarea Statelor creștine. O singură piedică serioasă se ridică în calea lor: *țărănimea.* Proletarii industriali, desrădăcinați și aruncați în iadul centrelor industriale, privind zilnic desfășurarea luxului și bogăției și simțind, prin asta, mai adînc și dureros propria lor sărăcie și mizerie, deveniră repede instrumente docile în mîinile demagogilor jidani. Astfel începu să dospească în Europa spiritul revoluției, pregătirea dezastrului, nu numai a burgheziei creștine, ci a civilizației și culturii umane. Noi nu negăm că a existat și că există nedreptate socială. Năzuința săracilor spre o soartă mai bună este naturală și morală, cum dealtminteri și cei bogați și puternici mînați de poruncile dumnezeești și de conștiința lor morală au căutat să îndrepte starea de mizerie a celor săraci. Dar cînd în regimul capitalist jidanii deveniră stăpînii banului și deci atotputernici în viața economică, spiritul de împăciuire, de milă și înțelegere a suferințelor celor slabi, dispăru. Pentru a cuceri și puterea politică, ei ațîțară toate poftele și instinctele proletariatului împotriva elitei politice creștine. Doctrina *lor* „socialistă“ respinse orice atingere cu *socialismul creștin* și *socialismul național,* doctrine cari preconizează o împăcare a intereselor celor două clase și reforme menite să înfăptuiască o colaborare pacinică între ele. Socialismul marxist adoptă ca principiu de temelie ura și ca obiectiv exterminarea fizică a elitei sociale creștine. Marea finanță jidovească, prin francmasonerie, luă conducerea acestei mișcări cu scopul nemărturisit, dar desvăluit tot mai mult de mersul evenimentelor, de a înlocui elitele creștine ale Statelor europene prin conducătorii jidani ai revoluției proletare. „Revoluția mondială“ avea să prefacă Europa într'un Stat federativ iudaic, condus de oculta iudeo-masonică.

Dacă acest proces nu s'a desfăşurat în Europa după prevederile manifestului comunist, se datoreşte în primul rînd rezistenţei *ţăranilor* organizaţi în *armate naţionale*.

Jidanii ştiu de mult că armata naţională compusă din ţărani constitue piedica cea mai formidabilă ce se opune năzuinţei lor de a cuceri prin revoluţia proletară puterea politică. In teoria lor ei ocolesc cu dibăcie această problemă. Ei caută să explice şi să interpreteze dece, „în aparenţă", în agricultură legile determinismului economic nu sunt aplicabile. Capitalismul ar fi trebuit doar să împingă şi aci la acumularea proprietăţii şi a mijloacelor de producţie în mîinile unei minorităţi, dînd naştere unui proletariat agricol. De fapt, în cele mai multe ţări marea proprietate a dispărut, făcînd loc proprietăţii mici şi mijlocii.

Acest fenomen nu se poate explica prin teoria marxistă, dar e lesne de înţeles, dacă îl punem în legătură cu organizaţia politică-militară. Latifundiile în Italia antică luară fiinţă, cînd armata naţională compusă din ţărani şi condusă de o elită ţărănească, deveni o armată profesională,instrument de expansiune imperialistă. Armata lui Ştefan cel Mare are încă acest caracter de armată naţională. Mai tîrziu armata e compusă din mercenari şi boeri latifundiari, iar ţăranul devine rob şi iobag. Revenirea la sistemul armatelor naţionale implică emanciparea politică a ţăranilor şi împroprietărirea lor. Acest proces, care se desfăşoară în sec. XIX şi se desăvîrşeşte în războiul mondial, se termină prin desfacerea totală sau parţială a Statelor „internaţionale" (Austro-Ungaria, Rusia, Turcia) şi constituirea de State naţionale.

Rolul covîrşitor al ţărănimii în această evoluţie este mai mult decît evident. Ţăranii formează massa compactă a naţiunilor. Organizaţi milităreşte, ei reprezintă temelia Statului, puterea de care se izbesc duşmanii externi şi cei interni. Hopliţii greci şi legionarii romani sunt ţărani ostaşi, gata oricînd să apere hotarele patriei şi altarele zeilor cari ocrotesc Statul. Armata naţională compusă din ţărani şi condusă de o elită militară legată prin înrudire de sînge, tradiţii şi credinţe de ţărănime dă Statului o structură democratică, în adevăratul înţeles al cuvîntului.

„Clasa cea mai potrivită cu sistemul democratic este, zice Aristotel, aceea a agricultorilor; astfel democraţia se constitue fără greutate acolo unde majoritatea trăeşte din agricultură şi din creşterea turmelor. Deoarece nu este prea bogată, ea mun-

ceşte fără încetare şi nu se poate aduna decît foarte rar, şi deoarece nu posedă necesarul, ea se sîrgueşte în treburile cari o nutresc şi nu doreşte alte bunuri decît acelea".

Celelalte clase, negustorii, meseriaşii şi muncitorii cu plată, mulţimea aceasta care mişună neîncetat pe pieţe şi pe străzi, nu pot da decît democraţii inferioare: „traiul lor este degradat şi virtutea n'are nimic de a face cu îndeletnicirele lor obişnuite".

Ori, în Statele moderne, ivirea proletariatului industrial începu să ameninţe desăvîrşirea democraţiei. Demagogii „socialişti" îşi făcură apariţia şi se pregătiră să organizeze războiul civil în vederea instituirii dictaturii proletariatului, adică a tiraniei lor.

In această pornire ei întîlniră rezistenţa armatei ţărăneşti. Cum proletarizarea progresivă a ţăranilor (prevăzută în ştiinţa marxistă!) nu se înfăptui, demagogii cătară să „bolşevizeze" armata. Ei începură să saboteze în mod sistematic întărirea armatei, să zguduie disciplina, să desbine şi să corupă elita militară. Pe de altă parte ei tindeau a transforma proletariatul într'o armată disciplinată şi gata de atac împotriva armatei naţionale. Obiectivul ultim al acestor năzuinţe a fost şi este *desarmarea ţăranilor* şi crearea unei armate de mercenari formată din proletari şi supusă demagogilor socialişti. In acest fel jidanii, ajunşi la cîrma proletariatului internaţional, sperau să deslănţue revoluţia mondială şi să iobăgească naţiunile creştine. Ei reuşiră să-şi înfăptuiască planul în Rusia, în clipa ce armata de ţărani înfrîntă de Germani se revoltă împotriva conducătorilor ei şi aruncă armele. Exemplul Spaniei dovedeşte că desarmarea ţăranilor şi instituirea despotismului iudeo-masonic se poate înfăptui şi fără înfrîngerea armatei în războiu, iar Franţa se bolşevizează prin influenţa banului jidovesc pus la dispoziţia demagogilor comunişti, şi ei în cea mai mare parte jidani.

La noi problema are o înfăţişare deosebită şi lămurirea ei e îngreuiată prin învălmăşeala doctrinelor şi formulelor aruncate în public în clipele de faţă, cînd lupta e în toiul ei şi pasiunile politice sunt deslănţuite.

III.

In marele războiu *armata naţională romînă*, compusă din ţărani şi comandată de o elită militară romînească, înfăptui Statul naţional. Acest Stat, aşa cum se născu şi cum firesc era să rămînă, reprezintă cea mai ideală democraţie. Armată naţională,

liberă circulație a elitelor, egalitate de drepturi, dreaptă împărțire a mijloacelor de subsistență (mai ales după împroprietărire) — iată elemente cari păreau a garanta dăinuirea și desvoltarea unui organism politic puternic. Mai adăogăm că proletariatul industrial nici nu este prea numeros și nici pornit spre revoluție, deoarece legislația a intervenit satisfăcînd în mare măsură revendicările lui juste.

Ori, la noi s'a adeverit mai mult ca oriunde că socialismul marxist, identic cu comunismul, nu este decît programul revoluției jidovești, „formula politică“ a demagogilor jidani menită să distrugă armatele naționale și să înlesnească organizarea unor armate de mercenari slujind imperialismul iudaic.

Nedispunînd de proletari industriali pe cari să-i asmuțe împotriva capitaliștilor romîni (și ei inexistenți), jidanii s'au adresat mai întîiu minorităților, îndemnîndu-le la revoluție împotriva Statului romîn. Ucrainenii și Rușii, Bulgarii, Maghiarii, Germanii au găsit sprijin larg din partea presei jidovești oricînd revendicau „drepturi“ în temeiul tratatelor de pace. Aceste manevre n'au dat însă rezultatul dorit. Minoritățile creștine, compuse în majoritatea lor din țărani și orășeni înstăriți, nu numai că nu s'au supus conducerii jidovești, dar unele s'au arătat chiar dușmănoase lor, preferind să se alăture mișcării naționaliste romînești.

Jidanii trebuiră deci să renunțe la această tactică, mai ales că evenimentele din Rusia unde demagogii jidani măcelăreau în massă populația creștină, dărîmau bisericile și exploatau țărănimea și muncitorimea fără pic de milă și omenie, întăreau tot mai mult curentele antisemite, deci anticomuniste la toate națiunile creștine. Așa fiind, Jidanii își îndreptară atacul direct împotriva elitei sociale romînești, elită care aproape în întregime „face politică“, adică e înrolată în partide politice și ia parte la luptele de partid. In aceste lupte francmasoneria iudaică internațională a intervenit într'un moment dat cu toată greutatea. Propaganda comunistă rămase în seama cîtorva agenți bine plătiți și a tineretului jidovesc: elevi din liceu, studenți, ucenici etc. Organizațiile comuniste propriu zise sunt menite să organizeze „armata“ viitorului Stat sovietic jidovesc. Dar acțiunea decisivă se desfășoară în domeniul politic pentru a înfăptui condiția fundamentală a revoluției comuniste: desarmarea țăranilor și îngenunchierea elitei militare. Mijloacele pentru atingerea acestui scop sunt cunoscute: coruperea politicianilor și punerea lor sub

comanda lojelor masonice, zădărnicirea înzestrării şi întreţinerii armatei, destrămarea administraţiei, magistraturii şi a tuturor instituţiilor de educaţie şi cultură prin coruptie, încurajarea fraudelor şi risipei etc. Selecţiunea oamenilor politici conducători, înaintarea funcţionarilor la posturi de conducere, în sfîrşit toată funcţionarea aparatului de conducere a Statului intră subt controlul şi cenzura mafiei jidoveşti. Alianţa cu Franţa şi, în urmă, cea cu Rusia, a deschis comunismului iudaic posibilităţi extraordinare de acţiune destructivă. Elita politică romînească se destramă pe zi ce merge şi se apropie de prăbuşire. Ea este azi cu desăvîrşire în puterea jidanilor şi ei o pot răsturna oricînd ar vroi.

Totuş, dacă răsturnarea elitei este uşoară, nu totaşa este înlocuirea ei nemijlocită printr'o elită jidovească. Deoarece, mai întîiu, lovitura dată împotriva mişcării naţionaliste n'a avut rezultatul aşteptat. Ea s'a refăcut şi devine tot mai puternică. Pe de altă parte şi unii dintre vechii politicieni şi-au dat seama de primejdia despotismului jidovesc şi au început să opună rezistenţă. Ei ar dori, pe cît se poate înţelege din programele lor cam confuze (cari nu trebuesc confundate cu radicalismul ziariştilor lor, menit să-i sperie pe Jidani), o împărţire a puterii în temeiul „proporţionalităţii". Sunt două partide de felul acesta şi Jidanii ar putea alege între ele, — dacă n'ar avea ambiţia, cum de fapt o au, să devie stăpîni absoluţi în Romînia.

O învoială cu aceste partide nici nu intră în calculele lor. Deoarece: niciunul din aceste partide nu le garantează distrugerea completă şi definitivă a „dreptei" intransigente şi niciunul nu le poate asigura înfăptuirea condiţiei fundamentale a dăinuirii stăpînirii jidoveşti, care este şi rămîne desarmarea ţăranilor şi organizarea unei armate de mercenari, instrument al despotismului terorist iudaic.

Deaceea jidanii şi-au selecţionat din sînul elitei politice încăpute pe mîna lor pe cei mai hotărîţi demagogi cari ascultă orbeşte de poruncile lor. Pe unii dintre aceşti demagogi îi mînă ambiţia şi trufia parvenitului, pe alţii pe deasupra şi doctrina marxistă, fanatismul sectarului. Pentru aceştia perspectiva de a comanda, sau de a reforma societatea după dogmele unei teorii utopice înăbuşă orice altă simţire, orice scrupule, şi-i face instrumente docile ale ocultei jidoveşti. Aceşti oameni sunt dispuşi să distrugă Statul naţional şi democratic pentru a înlesni instituirea dictaturii comuniste.

Ei au aruncat în lupta partidelor politice formula „Statului țărănesc" cu scopul de a ridica țărănimea, adică massa țăranilor-ostași împotriva elitei politice militare romînești. Ei le făgăduesc țăranilor un Stat în care „imensa majoritate va guverna în interesul imensei majorități" — așa cum zice Manifestul comunist. Ei le arată țăranilor că clasa conducătoare romînească e coruptă, că banii ce-i plătesc Statului sunt furați și cheltuiți pe lux și desfrîu etc. Prin urmare, conchid ei, țăranii trebue să se răscoale, să răstoarne pe acești trîntori și să organizeze un Stat al lor, al țăranilor. Și chiar dacă nu e vorba de revoluție, ci numai de amenințări cu revoluția pentru cucerirea puterii, ținta este totuș vădită: bolșevizarea și apoi desarmarea țăranilor. Căci acești demagogi și stăpînii lor presupun că suprimarea unei revolte țărănești ca în 1907 nu va mai fi cu putință, că politicianii de azi, strîmtorați și așa de puterea jidovească internațională, vor preferi mai degrabă să cedeze locul demagogilor „țărăniști" decît să întrebuințeze forța. Iar, ajunși la putere, acești demagogi vor înăbuși și distruge mișcările naționaliste și vor da libertate deplină pentru organizarea „gărzilor țărănești și proletare", adică a sovietelor de țărani și muncitori, avînd scopul să răstoarne ordinea existentă.

IV.

Planul e clar și croit în toate amănuntele după intențiile „frontului popular" internațional, subt care denumire se ascunde în prezent mișcarea revoluționară iudeo-comunistă sprijinită de Internaționala a III-a. Alunecarea Franței pe panta comunismului a dat stîngei noastre, reprezentată prin „țărănism", puteri noui făcînd-o agresivă și cutezătoare. Ciocnirea hotărîtoare între ea și dreapta intransigentă pare apropiată și inevitabilă. Se poate întîmpla însă ca această ciocnire să fie amînată prin chemarea la guvern a unuia din cele două partide moderate de dreapta, al căror antisemitism nu exclude transacții „democratice". Dar și în acest caz moderațiunea față de Jidani n'ar însemna libertate de acțiune politică pentru naționalismul integral.

E probabil că și antisemiților li s'ar cere ca preț al guvernării lor suprimarea, prin forță sau persuasiune (citește: corupere), a legionarilor. In timpul guvernării lor, revoluția țărănistă și țărănească s'ar organiza mai temeinic, avînd în față un adversar slăbit și lipsit de prestigiu.

Așa se prezintă deci lupta împotriva Statului național ro-

mîn cu scopul hotărît de a-l transforma într'o despotie iudaică, într'o republică sovietică prinsă în Uniunea republicelor sovietice cu guvernul central la Moscova. Toată lumea vede şi simte cum stau lucrurile, toată lumea speră că primejdia va putea fi înlăturată. Dar ea nu poate fi înlăturată decît prin luptă, prin organizarea rezistenţei naţionale, prin liberarea elitei romîneşti de subt jugul ce jidovimea i l-a pus pe grumaz. Legionarii au ridicat steagul şi înaintează pentru a desrobi Cetatea Romînească.

Ei vor învinge.

Expunerile noastre au menirea să lămurească starea de fapt şi să arate că teoriile, doctrinele şi programele demagogilor de toate categoriile, nu sunt decît „formule" pentru răscolirea masselor în temeiul antagonismului natural între săraci şi bogaţi, între guvernaţi şi guvernanţi. Demagogii cheamă proletarii şi ţăranii la luptă împotriva capitaliştilor şi ciocoilor. Dar în umbră stau jidanii masoni, bancherii şi rabinii şi conduc atacul împotriva naţiunii, împotriva Statului şi Bisericii romîneşti.

Ştiinţa?

Dar ce poate face ştiinţa mai mult decît să analizeze şi să explice o stare de fapt? Ştiinţa ne mai poate spune doar că naţiunile cari vreau să progreseze şi să fie puternice trebue să ştie a înfrînge duşmanii cari le pregătesc pieirea. Pentru un Romîn, Statul naţional romîn, Statul romînesc întemeiat pe o puternică armată naţională condusă de o elită militară romînească este cel mai bun Stat, este Statul ideal. Nu fiindcă ştiinţa o demonstrează ci fiindcă sufletul nostru îl doreşte şi mintea noastră nu-şi poate imagina alt Stat mai perfect.

„Statul ţărănesc" nu este însă decît camuflarea „Statului comunist proletar". Demagogii comunişti au adoptat acest nume pentru a răzvrăti ţărănimea şi pentru a adormi conştiinţa acelor intelectuali romîni cari, înrolaţi în partidul ţărănist, luptă pentru izbînda comunismului jidovesc, dar pot justifica, înaintea conştiinţei proprii şi înaintea opiniei romîneşti, atitudinea lor după raţionamentul gustian: ţăranii sunt romîni; jidanii şi noi, luptînd pentru întemeierea „Statului ţărănesc", facem romînism, deci naţionalism. Iar ştiinţa socială care dovedeşte acest adevăr este „Sociologie romînească" — şi monografică.

Traian Brăileanu.

Generaţia Unirii

I.

O comunitate socială trăeşte în timp, avînd înfăţişarea unui lanţ ale cărui verigi se numesc generaţii. In acest sens generaţii, în afara comunităţii, — fără a împlini un rost cel puţin de rezistenţă, dacă nu de progres, — nu există. Sunt epoci între generaţii, domenii de intersecţie, în care se ivesc tensiuni naturale între cei ce pleacă şi cei ce vin. Lupta poate duce pînă la exterminare numai în condiţiuni anormale. Observaţia istorică redă cîteva din aceste condiţii: *a)* Slăbirea coeziunii sociale prin zdruncinarea moralităţii, prin infiltrarea curentelor străine; *b)* pierderea instinctului de conservare prin anchilozarea în spiritualităţi greşite pentru fondul generator al comunităţii, la una sau mai multe generaţii; *c)* schimbarea condiţiunilor de viaţă ş. a. Vom lua în discuţie prima dintre aceste condiţiuni ilustrînd-o cu un exemplu dela noi: *parazitismul social.*

Orice slăbire a puterii de viaţă e însoţită de o serie de fenomene, cel mai caracteristic fiind apariţia paraziţilor. Şi invers, ivirea paraziţilor pe un organism viu denotă simptomele unei boale. Apariţia paraziţilor în viaţa socială şi posibilitatea lor de trăire îndestulată e semn că societatea e hîntuită de fermenţi ce-i distrug unitatea în primul rînd. Problema care se pune în acest caz e întărirea coeziunii sociale, ridicarea potenţialului de viaţă, inclusiv cu eliminarea parazitismului.

Dar ce înseamnă parazit pentru o comunitate, pentru neamul romînesc de pildă? Parazit e pentru noi orice individ sau grup de indivizi care se hrăneşte din munca noastră, din capitalul nostru istoric fără a contribui la ridicarea sau lucrînd deadreptul în dauna intereselor neamului nostru. O comunitate străină e parazitară cînd lucrează în dauna intereselor noastre, trăind totuşi între noi. In acest sens evreii sunt paraziţi ai neamului romînesc. O generaţie poate fi atît de slabă sau de slăbită încît paraziţii pot ocupa conducerea temporară a statului, cum s'a făcut în Rusia, sau pot ocupa locurile de frunte cum e la noi. (Am spus temporară, pentrucă numai cu o condiţie Ruşii nu vor reacţiona: dacă ar fi asimilaţi de iudaism. Lucrul acesta e imposibil. Nici Jidanii nu şi-au pus această problemă, ei vreu să rămînă pur şi simplu paraziţi, să conducă nu să asimileze. Jidanii nu vor căuta niciodată să ajungă clasă muncitoare, ei se

doresc în întregime elită. Chiar atunci cînd ajung muncitori, meseriaşi şi agricultori, ei o fac cu un plan bine stabilit pentru a ocupa poziţii de unde să ducă lupta de paraziţi, pentru a descompune comunitatea în mijlocul căreia trăesc).

II.

Răsboiul Unirii Romînilor ne-a prins cu o clasă conducătoare în care parazitismul găsia un mediu foarte prielnic. Romînia nu era pregătită de răsboiu. Nu era înarmată. Vina o purtau politicienii din această vreme, cari prin însăşi organizaţia şi rosturile partidelor politice, nici nu şi-au pus această problemă. In timpul răsboiului paraziţii romîni şi jidani au rămas acasă, continuînd a-şi vedea de interesele lor. Au făcut politică, au făcut afaceri, au ţinut întruniri cu discursuri şi declaraţii, au tratat unii cu Nemţii alţii cu Francezii şi Ruşii pentru a-şi asigura poziţia, menţinîndu-se mereu la locurile de răspundere. Romînia a pierdut în doi ani de răsboiu 800.000 de oameni, tot atîţia cîţi a pierdut Germania în patru ani, pe un front mult mai vast şi 'n lupte mult mai grozave. Din cei 800.000 ai noştrii însă numai 200.000 au căzut pe cîmpul de onoare restul au murit de foame, de boli sau din pricină că nu puteau fi îngrijiţi din lipsă de spitale. Dar acest val îngrozitor de moarte n'a încuminţit cu nimic pe cei deacasă. Ei au avut grijă să nu dispară, nici ei nici rudele lor, cari eventual se găseau pe front. Eroii cu rude la Ierusalim au scăpat aproape toţi de moarte. Aş voi să ştiu cîţi dintre miniştrii actuali şi foşti au văzut cum arată frontul. In vreme ce se făcea retragerea dela Bucureşti, trenurile stăteau la dispoziţia domnilor miniştrii pentru a putea transporta vinurile de calitate la Iaşi. Aceeaş grijă a avut-o guvernul din acea vreme pentru pălăriile cu pană de struţ, pentru fustele ministeriale, şi altor obiecte de preţ pentru domniile lor ce în loc de tezaur aveau să se transporte la Moscova Ce s'a făcut cu tezaurul ţării romîneşti nimeni nu ştie. In timpul războiului parazitismul s'a instalat la toate posturile vieţii romîneşti. Cei buni luptau şi cădeau pe front jertfă ticăloşiei politicianismului şi trădării jidoveşti. Dacă soldatul romîn ar fi dispus de armele şi întreţinerea de care avea nevoe, n'am fi avut 800 000 de martiri — nu eroi, — şi nu trebuia să ajungem la ruşinoasa pace dela Buftea. Cînd s'au întors din luptă adevăraţii eroi au găsit ocupate pînă şi locurile lor de unde-şi cîştigau bucata de pîine. Nu i-a băgat în seamă nimeni. Ei n'au ştiut să se organizeze

pentru a cuceri viaţa romînească. In ei trăia un om nou, complect deosebit de acela pe care l-au găsit acasă. Ci totuşi tăria lor a fost frîntă de grozavul întuneric politicianist. Unii din ei şi-au pierdut toată lumina asimilaţi complect politicianismului. Alţii au fost compromişi sau vînduţi. Puţini, să-i numeri pe degete, au rămas la locurile lor, responzabili de tot ce fac, hotărîţi şi gata de noui jertfe.

In schimb „după războiu mulţi voinici s'arată". Şi-au început a apărea „eroii dela Mărăşeşti", au început a ne vorbi de marea operă care-au făcut-o: Romînia Mare. S'au intitulat „generaţia Unirii". Dar cine făcea parte din această „generaţie a Unirii?" Astăzi după 15 ani avem destulă perspectivă să putem privi lucrurile mai obiectiv.

Asasinii celor mai viteji flăcăi ai neamului compuneau prima parte a „generaţiei Unirii". Trădătorii şi spionii jidani veneau îndată la rînd. Numai pe urmă oamenii cari au avut un rol real în Actul Unirii. Aceştia au fost inconjuraţi şi selecţionaţi, fără cruţare în viaţa politică. Averescu e scos din politică prin manevre politicianiste. Flondor e nevoit să se retragă din viaţa politică. Iuliu Maniu poate ajunge la putere abia în 1928 cînd cadrele partidului naţional-ţărănesc erau perfect politicianizate. In această „generaţie a Unirii" stăteau cot la cot Ionel Brăteanu, Constantinescu-Porcu, Iuliu Maniu, Stere, Vaida, Goga, Sochor, Averescu, Fagure, Honigman şi Blummenfeld. Astăzi are cuvînt mai hotărîtor Sochor decît Averescu. Astăzi trădătorul Sochor ne dă lecţii de romînism. Sochor, V. Iamandy, Kalmann Blumenfeld, Armand Călinescu, A. Blank şi Max Auşnitt au devenit „eroii" ce ne-au dat Unirea tuturor Romînilor, iar Iuliu Maniu, Averescu, Inculeţ şi ceilalţi trebuie să se închine şi să declare că nu admit ura de rasă şi sunt împotriva „anarhiei" naţionaliste.

Un lucru e clar: Nu! clasa noastră conducătoare nu ne-a dat Unirea, ea a ştiut s'o speculeze, ea e numai o organizaţie parazitară, a imenselor jertfe pe care neamul romînesc le-a pus la temelia Unirii. Da! In clasa noastră conducătoare sunt oameni cari au pus piatră de temelie la Unirea neamului, aceştia însă au predat cuvîntul de ordine lui Blummenfeld şi lui Auşnitt, iar ei s'au retras la Bădăcin sau la Turnu Severin, sau îi lucrează Iamandy la Ministerul de Interne. Mai putem slăvi în aceşti oameni „generaţia Unirii? Hotărît — nu! Acei ce-au făcut „Unirea" nu au dreptul s'o mînînce, şi mai cu seamă ei n'au

dreptul să admită altora această crimă. Un singur avantaj mai au, că pentru marele lor rol în Unirea neamului, vor fi ertați dacă se vor căi acum în ceasul al unsprezecelea.

III.

Dar adevărata generație a Unirii? Ce s'a făcut cu ea? Și dacă a mai rămas ceva din ea, cum ar trebui să se manifeste în politica Țării romînești, în viața socială romînească? Cum o vom recunoaște?

Un lucru e precis: adevărata generație a Unirii, a făcut războiul. Sau mai precis: ea a făcut *școala războiului*.

Despre o generație internațională a războiului nu poate fi vorba decît în sens marxisto-iudaic, ca pendinte deci de realitatea națională evreiască. Au existat în toate statele generații naționale ale războiului. Unele au eșit călite din războiu, altele au fost complect înfrînte. Războiul le-a demoralizat într'atît încît ele au admis „revoluția" marxistă, înainte de vreme. Cazul Rusiei e evident. Altele au rezistat pînă la sfîrșit, indiferent că țările lor au eșit biruitoare sau biruite. In toate țările însă soarta oștenilor a fost aceeași. Lucrul era în parte și natural. Clasele conducătoare în timpul războiului, aproape în întregime parazitare, au avut în primul rînd grija să nu fie deposedate. În multe părți exista experiența istorică a succesului la care se puteau aștepta în viața politică marii generali. În Franța lui Napoleon clasa conducătoare a pregătit atît de bine terenul încît după Războiul Mondial nici un general celebru n'a putut domina viața politică. „Foștii combatanți" au început a constitui un element de paradă. Toți laurii izbînzii au fost asumați clasei conducătoare. Foștii combatanți cari ar fi fost în stare să conducă țările singuri, după războiu, au observat ce-i drept în unele țări tîrziu de tot, că nu sunt luați în seamă. În cartea sa *Service public*, apărută anul trecut, colonelul La Rocque șeful *Foștilor combatanți* francezi și al *Crucilor de Foc* scrie: „Franța a pierdut simțul adevărului și cu el noțiunea erarhică a valorilor" (pag. 50). Și mai departe scuză situația astfel: „La o epocă nouă trebuia să corespundă o umanitate reînoită. Cei sacrificați, învingătorii, trebuia să fie introduși în concertul național și, progresiv, să-i dee tonul. Vocea lor nu s'a auzit" (pag. 51). Exact acelaș lucru s'a întîmplat și la noi. Mareșalul Averescu ajunge în fruntea treburilor statului ca un expedient liberal, înconjurat de politicienii cei mai imunzi. Averescu poate că ar fi reușit să fie un

Mussolini al nostru dacă-și organiza un partid de luptători nu de politicieni.

În Italia Mussolini se ridică în numele luptătorilor de pe front și cu ei învinge. În Germania Hitler face acelaș lucru, și'n fața prăpastiei comuniste, salvează Germania cu generația războiului. Kemal Pașa: exact acelaș lucru.

Ramîne stabilit: afară de Anglia care a reușit de multă vreme să-și asigure un organism politiic sănătos — în toate țările după războiu a rămas stăpînă pe situație o clasă parazitară, umanitaristă, masonizată. Aproape pretutindeni foștii combatanți s'au organizat, pentru *a impune nu pentru a cerși* o „umanitate reînoită". E singura soluție. Organizațiile politice în care se conturează generațiile războiului, au caractere și aspecte comune: a) *Sunt toate naționaliste.* b) *revendică o nouă etică națională, un nou tip de om, opus individului din veacul al XIX. Pe aceiaș plan toate luptă împotriva eticei masonice.* c) *toate sunt pătrunse de principiul ordinei erarhiei și disciplinei.* Nu pentrucă s'ar fi imitat unele pe altele ci pentrucă au un sîmbure comun din care izvorăsc istoric: Războiul Mondial.

Generația războiului nu se putea contura în viața politică romînească decît în acelaș mod. Dacă ar fi s'o căutăm ea trebuie recunoscută prin acest inevitabil ton al organizației. Numai cei ce n'au văzut frontul, acei ce nu știu cum se dă o luptă, și trădătorii pot fi democrați și umanitariști, luptătorii sunt din principiu „fasciști" — ca să întrebuințez porecla sărindarilor.

Unde e deci „Generația Unirii"? Se găsesc și la noi cîteva organizații de luptători veritabili, pe cari le manevrează guvernele cum au nevoe. Există *organizația legionarilor și voluntarilor* ce de 17 ani nu-și pot cuceri drepturile cuvenite. Există *organizația invalizilor și văduvelor de războiu*, care ține întruniri *de protest* dacă le rabdă guvernul. În aceeași situație se găsește și *Cultul Patriei.* Aceste unități separate cari nu pot izbîndi nimic, cari nu *impun* nimic, arată că nu toți luptătorii își dau seama de modalitatea cea mai potrivită pentru a înfăptui Unire și tărie pentru neamul romînesc.

Există un singur organism politic sănătos și serios al Generației Unirii: *Legiunea.* Toți conducătorii de azi ai Legiunii începînd cu Căpitanul și Generalul Cantacuzino sunt oameni cari au ars în focul din care a eșit Romînia Întregită. Se vorbește de „Generația tînără", de „Generația Mișcării din 1922", și se întreabă unii domni ce a făcut această generație, ca să se

întituleze astfel? Noi n'avem intenția să polemizăm, dar o va dovedi istoria zilelor ce vin, cînd toți luptătorii de pe front, și voluntarii și invalizii și cei din cultul Patriei, cînd toți legionarii Unirii neamului vor deveni legionarii Tăriei neamului. *Legionarismul romîn* a izvorît din școala sacrificiului de pe front, s'a svîrcolit dela 1922 și pînă astăzi în luptă cu paraziții Unirii, la *el* au aderat și vor adera fluviile de viață ale tineretului, *el* ne-a dat Unirea cea Mare, *el* ne dă azi Unirea sufletească a tuturor Romînilor, *el* va reda sănătate neamului romînesc. Așa precum nu există astăzi — exista eri — deosebire între generația războiului și generația tînără fascistă în Italia, așa cum nu există deosebire între luptătorii de pe front și „generația tînără", hitleristă în Germania așa va fi mîine *una* generația Unirii și generația tînără-legionară, la noi.

Sunt destui cari nu înțeleg, sunt alții cari nu vor să înțeleagă și alții cari se tem să înțeleagă, acest adevăr. Adevărul are însă destulă putere ca să se impue și fără a cere înțelegere.

George Macrin.

Creștinismul și viața socială

Nu se poate susținea că formele actuale de viețuire socială sunt bune, că suferința și necazul nu au o realitate obiectivă, ci aparțin numai sferei subiectului. Mi se pare totuș că în cele mai multe cazuri suntem propriile noastre victime. Cînd imaginația, acest minunat dar Dumnezeesc, e condusă de patimi, ea ne înfățișează o lume de fantasme și himere. Năzuind să o realizăm, noi deformăm cadrul existenței în care Dumnezeu ne-a așezat, dînd naștere suferinței și greutăților de neînvins.

Acea lume proectată de poftă, ambiție sau pornire spre egoistă fericire, nu e decît miraj orizontic, pe care oricît am merge nu-l vom putea ajunge. În adevăr, pofta și ambiția nu pot fi nicicînd satisfăcute. Ele nasc în suflet un vid, în care își fac loc pofte și ambiții mai puternice și mai numeroase. Lăsîndu-ne tîrîți de ele ne merităm soarta și nu avem dreptul a ne plînge.

Mai dificilă este problema atunci cînd creiăm anumiți idoli, cărora de bunăvoe le închinăm o viață de suferință și chin. Acești idoli au fost uneori atît de măreț și artistic construiți, încît, grăbiți cum suntem, am salutat în ei pe adevăratul Dumnezeu. Văd în acești idoli toate acele valori morale care în

anumite timpuri s'au cerut realizate de către anumiţi întemeietori de religii şi sisteme de morală. Ce soluţionare — grandioasă am putea-o numi — dă Buddha problemei suferinţei! Suferinţa se naşte din plăcere: fugi de aceasta din urmă şi vei scăpa de suferinţă! Dar Buddha nu-şi mai pune problema dacă nu cumva cei mai mulţi, în luptă cu smulgerea din plăcere, nu vor gusta niciodată Nirvana, ci doar chinul atingerii ei. Apoi, ce impunătoare apare acea morală filosofică ce pretinde a realiza binele, numai pentru binele în sine, fără nici un gînd de utilitate sau răsplată, fie chiar şi morală, iar îndeplinirea lui prezentată ca o poruncă dela care nu te poţi abate!

Totuşi, acestea, ca şi multe altele, nu sunt decît utopii, căci nu sunt create pentru puteri omeneşti.

Cu totul în altă lumină apare însă problema atunci cînd, în numele lui Hristos, se pune pe umerii omului un jug peste putinţă de purtat, chiar dacă prin purtarea lui s'ar ţinti la supremă fericire, nu numai individuală, ci a omenirii întregi. Să vedem dece.

Să admitem, după anumite concepţii curente, că acel bine suprem, pe care fiecare sistem de morală l-a întrezărit diferit, s'ar identifica, de această dată, cu *fericirea tuturor oamenilor*, fericire materialist concepută. Să admitem, de asemenea, că proiectarea acestei fericiri nu ar constitui o utopie, că nu ar avea nimic morbid în ea, şi că s'ar putea realiza într'un viitor mai mult sau mai puţin apropiat. Să admitem, în sfîrşit, că religiunea creştină ar avea acelaş *obiectiv*, deşi chestiunea comportă diverse laturi şi are, mai ales, un pronunţat caracter eshatologic. Să lăsăm acum la o parte acele teorii şi formule sociale şi politice — aceasta pentru simplificarea problemei — cari pentru realizarea acestei fericiri au alungat pe Dumnezeu din lume, şi să ne ocupăm de cele ce invocă numele lui Hristos! Facem aceasta, nu ocupându-ne amănunţit de problemă, ci numai întrucît permite cazul ce l-am fixat pînă acum, numai întrucît, adică, şi aceste ideologii sub egidă creştină se fac vinovate de acea deformare de realităţi, creatoare de utopii şi suferinţe.

Plecînd dela ideea creştină a unei înfrăţiri universale, dar neţinînd seamă cum această înfrăţire se poate realiza în spirit creştin, aceste ideologii au în vedere, nu omul, ci omenirea în genere, noţiune abstractă, care chiar prin aceasta intră în domeniul utopiei. În slujba acestei noţiuni, omul ajunge un simplu unstrument, răpindu-i-se ceeace are mai de preţ, *libertatea*. Omul

e pus să lucreze după legi generale și nepotrivite structurii sale și astfel e supus chinului rezultat din anihilarea libertății, libertate care e de natură ontică.

S'ar putea răspunde că acest frumos scop, înfrățirea sau fericirea universală, salvează libertatea prin acea *liberă acceptare*, în înțeles kantian. Cu acest răspuns însă nu se lămurește chestiunea. Noi trebue să privim omul așa cum este, cu pata păcatului în el, nu să deformăm realitatea prin postularea acelei generale libere acceptări. Apoi omul e ceva unitar, constitue o integralitate cu accent axiologic propriu, cum ar zice d-l Lucian Blaga. Vedem dar că nu-l putem supune unei măsurători comune, fără a pluti într'o lume de fantasme și minciună. Forțându-l să lucreze în acest sens, îl punem în stare de continuă suferință, suferință fără valoare eshatologică în fața lui Hristos, pentrucă nu a fost transfigurată prin acea liberă acceptare, așa cum acceptau suferința vechii martiri creștini.

Iată dar în ce stă jugul despre care aminteam, jug pe care Isus n'a voit să-l impună nimănui. Apel la acceptarea jugului sau a crucii, da, impunere însă niciodată. Deaceea după cum însuși zice, jugul său este bun, iar sarcina sa este ușoară (Matei XI, 30).

Această cale a constrîngerii nu este însă cea mai rea. Este alta și mai îndepărtată de spiritul doctrinei lui Hristos, cale pe care aș numi-o demagogică, adică propovăduirea, în numele lui Hristos, a păcii, înfrățirii și fericirii, dar fără indicarea modului cum s'ar putea realiza. Aceste cuvinte magice creiază o stare de vis, asemănătoare celei în urma administrării unui narcotic, în care stare ele se văd realizate fără efort, fără muncă, doar prin abolirea unor stări actuale, cum ar fi clasele sociale sau statul. Se exaltează numai imaginația omului și nu se face apel la munca sa și mai ales la puterea sa creatoare. Omul e îndreptat pe drum greșit, căci se uită că poartă în sine chipul lui Dumnezeu Creator, chip care se cere realizat prin creație.

Iată dar cum ideologii zise creștine se îndepărtează de spiritul lui Hristos. Hristos cere suferință și jertfă, dar de bună voe, așa cum El s'a jertfit. Hristos vrea ca omenirea să fie mîntuită, dar nu nesocotind omul. El e în prim rînd și pe acelaș plan Dumnezeu și om, nu Dumnezeu și omenire în genere.

Hristos vrea fericirea omenirii, dar fără introducerea minciunii, și nu fără muncă, muncă liberă și creatoare. Religia lui Hristos este dragoste, dar concretă și efectivă, nu vagă abstractizare.

Naţiunea — în înţeles de rasă şi aderări organice la mediu — este cadrul cel mai larg în care se poate lucra fără a cădea în utopie. Filosoful rus N. Berdiaeff, care prin firea sa slavă şi credinţă creştină, militează pentru o fericire a tuturor, nu numai aici pe pămînt, dar chiar dincolo, fericire în senz de mîntuire care se intinde nu numai asupra oamenilor — buni şi răi — chiar şi asupra plantelor şi animalelor [1]) pentru o înfrăţire universală, mai potrivit zis cosmică, recunoaşte nevoia existenţei statului, întrucît în el omul îşi realizează posibilităţile sale vitale şi îi sunt ocrotite valorile pe cari le creiază. Îl socoate, nu inutil, ci providenţial [2]) şi pentru rolul său arătat mai sus, suntem datori să-l cultivăm, să-l apărăm chiar prin acceptarea războiului, războiul constituind în acest caz el însuş o valoare, întrucît apără valorile spirituale şi culturale ale naţiei [3]).

Dacă primejduirea acestor valori vine dinlăuntrul statului, desigur că problema nu se pune decît tot în acest sens.

Fericirea se realizează deci în primul rînd în hotarele naţiunii. Dece? Pentrucă ea singură are izvoare suficiente — legături de sînge, trecut comun, origine comună, limbă, etc. — pentru ca apelul adresat omului să nu însemneze constrîngere şi deci suferinţă. Naţiunea îi dă posibilitarea ca el să se realizeze integral prin muncă şi creaţie, nu să viseze o stare nouă de lucruri care s'ar putea realiza prin o mişcare de baghetă magică.

Iată dar cum creştinismul nu numai nu e potrivnic Statului naţional, ci îi cere înfăptuirea dîndu-i forma cea mai desăvîrşită. Deaceea ideologiile naţionaliste, elaborate la masa de lucru şi cari vin să se aşeze în afară de creştinism sunt greşite şi nu vor da rod. Sunt ideologii văzute prin prisma unui creştinism internaţional catolic, nu ortodox. Asemenea sterpe vor fi şi celelalte ideologii cari îşi zic naţionaliste şi creştine, dar cari au pornit pe calea utopiilor demagogice.

Creştinismul trebue să-şi impună valorile sale în hotarele comunităţii morale reprezentată prin Statul naţional. Numai în acest fel omul îşi poate desăvîrşi fiinţa proprie, muncind cu dragoste creştinească pentru fericirea semenilor săi.

Theodor Fecioru.

---

[1]) Vezi *N. Berdiaeff*, La destination de l'homme, Paris 1935, pag. 377.
[2]) ibidem, pag. 268.
[3]) ibidem, pag. 260.

REVISTA CĂRŢILOR.

André Joussain, Le régime actuel peut-il durer? Etude sociologique. Paris, Librairie Floury, 1936. pp. 66. — Regimul actual poate dăinui? Luminosul studiu sociologic al d-lui Joussain cuprinde răspunsul la această întrebare. E vorba de Franţa, de regimul parlamentar aşa cum există şi funcţionează acolo. Dar şi la noi, aceeaş întrebare ne nelinişteşte, deoarece şi noi trăim subt acelaş regim, care şi la noi dă vădite semne de decădere. Dar autorul nu susţine din capul locului că acest regim se va prăbuşi. Ci el îşi propune să cerceteze, dacă subt acest regim Statul îşi mai poate împlini funcţiunile sale esenţiale. Dacă da, regimul va dura, dacă nu, regimul e condamnat şi nimic, orice s'ar întreprinde pentru a-l salva, nu va reuşi să-l menţie.

Funcţiunile esenţiale ale Statului sunt trei, şi anume: 1) a asigura securitatea naţiunii impotriva oricărei invazii străine; 2) a face să domnească în interior ordinea şi pacea; 3) a menţinea sau ridica la cel mai înalt grad posibil prosperitatea şi viaţa spirituală a ţării. Prima funcţiune priveşte diplomaţia şi armata; a doua, justiţia şi poliţia, a treia finanţele şi educaţia.

Autorul examinează dearîndul aceste probleme şi demonstrează, înşirînd fapte, că regimul parlamentar a demoralizat armata, a corupt justiţia şi poliţia, a desorganizat finanţele, şi a creat o şcoală fără spiritualitate şi fără patriotism. Prin regimul parlamentar Franţa a ajuns într'o stare de anarhie şi e ameninţată să cadă pradă haitelor comuniste. „Puterea rîvnită cu orice preţ, miniştrii la sfîrşitul mijloacelor corupătoare, societatea zguduită prin ciocnirea a mii de patimi egoiste şi materialiste, autoritatea înjosită, averea publică dată jafului, acesta este astăzi bilanţul Republicei a 3 a". Dar „împotriva Parlamentului se ridică astăzi naţiunea. Franţa nu este în cei nouă sute de deputaţi şi senatori, cari, ca totatîţi parasiţi, trăesc pe ea. Ea este în cei ce o apară, în cei ce contribuesc la cheltuelile publice, în cei ce muncesc şi se străduiesc pentru a o face puternică şi respectată, înfloritoare şi cinstită. Ea este în armată, în contribuabili, în muncitorii cari trăesc cinstit din munca lor. Şi această Franţă se organizează azi."

Acţiunea franceză, Crucile de foc, Tinerimile patriote, Solidaritatea naţională, Refacerea franceză, Uniunea naţională a membrilor învăţămîntului, Cercul Fustel de Coulanges, Şcoala franceză sunt organizaţii cari se opun tendinţelor de desagregare. „Intre anarhia de sus şi anarhia de jos, stă poporul care şi-a păstrat bunul simţ, sunt centrele de rezistenţă naţională. E rîndul ţării să se mîntuiască, sprijinindu-se pe aceste forţe organizate şi pe oamenii capabili de a le conduce".

Studiul d-lui Joussain ar trebui tradus în limba romînă şi răspîndit cît mai mult între intelectualii noştri. El desvăluie toate dedesupturile politicianismului, toate crimele şi tot desmăţul mafiei francmasonice care a împins Franţa la marginea prăpastiei. Scrierea d-lui Joussain ne reaminteşte, prin realismul crud al analizei psihologice, celebre pagini din Tucidide şi

Machiavelli. Spicuim cîteva rînduri, regretînd că suntem nevoiţi a ne impune limite.

„Atotputernicia atribuită Parlamentului şi primatul legislativului asupra executivului are drept urmare subordonarea justiţiei poftelor partidului dominant care apoi îşi poate îngădui toate cele. Cum nu s'ar găsi deci între cei nouă sute de. parlamentari, *aleşi fără ca nicio chezăşie de avere nici de cinste să se ceară dela ei*, guvernînd fără ca nicio socoteală să li se ceară cîndva despre gestiunea lor, un număr mai mult sau mai puţin mare de oameni nevoiaşi sau cheltuitori, venali sau hrăpareţi, dornici de a-şi redobîndi pe cheltuiala economiei publice banii ce i-a costat alegerea lor sau de a-şi asigura un traiu larg în caz de ne-realegere, sau de a profita de puterea lor pentru a duce o viaţă luxoasă ? Cum ar putea rezista cea mai mare parte dintre ei ispitei de a se îmbogăţi, dacă au intrat săraci în viaţa politică, şi chiar ispitei de a spori averea lor în cazul contrar, cînd ei ştiu foarte bine că impunitatea le este asigurată şi că legea nu este făcută pentru ei deoarece ei sunt aceia cari o fac ?"

Rezultatul coruperii justiţiei prin politicianism este bine cunoscut. „Excrocii pot acţiona fără teamă de pedeapsă de îndată ce au parlamentari ca complici, mai ales, cum e cazul cel mai obişnuit, cînd aceştia aparţin partidelor radicale şi socialiste şi francmasoneriei. Cea mai mare parte a proceselor financiare se desfăşoară după un ritm descris cu mare haz de d-l Maurice Garçon: financiarul veros cade bolnav ajungînd în închisoare; examenele medicale ce necesită starea sa fac să se neglijeze cele al contabilităţii sale, căci un acuzat aşa de deprimat este de obiceiu incapabil de a fi supus unui interogatoriu sau de a se transporta la judecătorul de instrucţie. Cum infirmeria închisorii nu e potrivită pentru el, acuzatul e transportat într'o casă de sănătate sau se întoarce acasă aşteptînd judecata. Cînd aceasta se va da, nimeni nu se va mai gîndi la această afacere. O condamnare la cîţiva ani de închisoare va fi adusă la cunoştinţa publicului. Dar cum pedeapsa e deja ispăşită sau e considerată împlinită subt forma de închisoare preventivă, punerea în libertate nu întîrzie, şi oameni cari au furat milioane, au ruinat familii, au împins oameni săraci la sinucidere au toată libertatea de a reîncepe. Cînd oameni politici sunt în cauză, procedura e şi mai simplă. Abia că scandalul a izbucnit, piesele compromiţătoare au şi dispărut din dosare ca prin farmec, afacerea e amînată din două în două săptămîni pînă ce prescripţia e dobîndită şi dacă inculpaţii apar înaintea judecătorilor, achitarea este aproape totdeauna de rigoare."

Parlamentarismul nostru a dat acelaş rezultat. Fiecare scandal financiar francez îşi are pendantul său romînesc. Totaşa în destrămarea puterii armatei, în demoralizarea şcolii etc, regimul parlamentar romînesc a dat aceleaşi roade.

Totuşi sunt anumite deosebiri, şi în rău şi în bine. Pentru ca să putem răspunde, dacă la noi regimul va dura, ar trebui lămurite acele deosebiri. **Traian Brăileanu**

André Tardieu: *La Révolution à refaire, vol. I: „Le Souverain captif", 1936.*

Jacques Bainville în studiul său „La troisième République" arată că oscilaţia neîncetată dintre dreapta conservatoare şi „Regimul popular" a zdruncinat echilibrul stabil al Republicei actuale franceze şi conchide că e nevoe de o reformă. De curînd, André Tardieu' care a luat parte la aceste lupte timp de 20 ani, ajunge, după o experienţă bogată făcută ca om politic, la aceeaş concluzie, susţinând că Revoluţia franceză n'a fost făcută şi că ea trebue înfăptuită de acum înainte.

Fost în numeroase rînduri parlamentar, de 11 ori ministru şi de trei ori preşedinte de consiliu, Tardieu se retrage din luptele politice, desgustat de sistemul democratic existent, şi se dedică deocamdată reflexiunii şi scrisului, pentru a arăta care e calea spre îndreptare. Rodul acestei retrageri e apariţia primului volum din seria celor cinci anunţate, intitulat „le souverain captif" şi consacrat studiului democraţiei franceze dela 1789 pînă'n prezent.

Autorul nu se pierde în teorii şi abstracţiuni, ci, după o expunere teoretică succintă a principiilor democratice, trece la analiza nemuritoarelor principii în realizările lor concrete, privindu-le prin prizma realităţilor istorice.

Libertăţile n'au fost asigurate niciodată contra încălcărilor, deşi au fost oprimate. începînd cu Revoluţia şi terminînd cu ultimul guvern al actualei Republice, iar ideea de egalitate a rămas o iluzie. Istoria democraţiei franceze cunoaşte, ca stare de fapt, numai inegalitatea.

Dar dacă cetăţeanul francez nu apare liber şi nici egal, aşa cum i-au cîntat demagogii vreme de un secol şi jumătate, este el cel puţin suveran, aşa cum se afirmă în orice discurs politic?

Suveranitatea, ca şi surorile ei de mai sus, este şi ea o abstracţiune care trădează realitatea. Franţa nu posedă o guvernare a poporului prin popor, ci o guvernare a numărului mai mare prin numărul cel mai mic, o guvernare despotică a unei minorităţi, în dosul căreia se găseşte Franc-masoneria, care lucrează prin anexele sale politice, cum e partidul radical socialist şi cel socialist.

In concluzie: nemuritoarele principii nu sunt realităţi, ci abstracţiuni şi vorbe goale cu cari demagogii ţin în sclavie poporul francez de aproape un secol şi jumătate. Democraţia franceză este o minciună alimentată de comitetele masonice, pacifiste, sociale şi planiste pentru a-l exploata. „Le Souverain Captif" este un studiu clar şi adînc-pătrunzător al acestei minciuni pe care autorul a servit-o 20 de ani, dar pe care refuza s'o mai servească, denunţînd-o în toată goliciunea păcatelor ei. Acest studiu venind dela un om care o cunoaşte în toate dedesubturile ei, este cu atît mai preţios şi sperăm că va destemetici şi capetele acelor Romîni de bunăcredinţă cari mai cred în minciuna „democraţiei" actuale şi a acelei pe care ne-o pregătesc „democraţii" noştri. *Ion Turcan.*

Ion I. Moţa, Cranii de lemn. Articole 1922—1936. Sibiu, Editura „Totul pentru Ţară", 1936, pg. 254. Preţul lei 50. Articolele, publicate de d-l Moţa (în „Dacia Nouă", „Cuvîntul Studenţesc", „Pămîntul Strămoşesc", „Axa", „Revista Mea") începînd cu 1922

pnă 1936, ne fac să retrăim tot zbuciumul mişcării tineretului naţionalist. Luptă îndîrjită, neînduplecată împotriva puterilor cari ameţiinţă Neamul Romînesc cu pieirea. Nici închisoarea, nici moartea nu pot înfrînge avîntul, nu pot opri înaintarea „Legiunii". „Faţă de numea de acum, noi ne simţim străini, în ea nu ne găsim alt rost ldecît acela de a o curma spre a învia vremurile de demult şi a le spori frumuseţea, tăria şi dreapta rînduială romînească". Lupta tineretului împotriva lumii vechi se desfăşoară în cei 15 ani ca o dramă şi autorul grupează articolele sale după momentele hotăritoare ale acţiunii, 1922—1923: porneşte mişcarea studenţească; 1923—1924: din închisori; 1927—1932: apare Legiunea; 1933: un mare an legionar; 1934—1936: după furtună, pregătirea omului nou, invincibil. In această acţiune, cuvîntul d-lui Moţa lămureşte ţinta, îmbărbătează, convinge. Din scrisul său se desprinde un caracter definitiv format, o inteligenţă clară, un suflet clocotind de pasiune dar strîns în chingile raţiunii. Răbdarea Ardeleanului, înflăcărarea Munteanului, duioşia Moldoveanului se unesc în sufletul d-lui Moţa într'o sinteză desăvîrşită, înfăţişîndu-ne pe *omul nou*, pe legionarul făuritor al Romîniei de mîine cum o dorim să fie.

Immanuel Kant, Despre forma şi principiile lumii sensibile şi ale celei inteligibile. În romîneşte după textul original cu un studiu introductiv de *Constantin Noica.* Bucureşti 1936. După Regulele lui Descartes, iată o nouă traducere a d-lui Noica, însoţită de un studiu temeinic asupra criticismului kantian, studiu care depăşeşte cu mult caracterul unei simple introduceri în disertaţia lui Kant. Autorul îşi propune anume să contribuiască la lămurirea problemei *dacă Disertaţia lui Kant din 1770 duce nemijlocit la Critica din 1781.* Analizînd ceea ce s'a scris în această chestiune, autorul ajunge la concluzia că „Disertaţia e un studiu necesar in evoluţia gîndirii lui Kant, cu atît mai necesar cu cît cuprinde în el chiar germenii propriei sale depăşiri". Cei ce incearcă să pătrundă în *Critica raţiunii pure,* vor face bine să citească studiul d-lui Noica. Şi această lucrare a d-lui Noica, ca şi cea precedentă, a fost tipărită cu sprijinul d-lui ing. Corneliu Casassovici, „tipărirea ei fiind refuzată, din lipsă de fonduri sau din lipsă de interes, de editurile romîneşti".

I. M. Nestor. Aspecte psihotehnice din Polonia, U. R. S. S., Finlanda, Letonia şi Austria. Bucureşti, Societ. Rom. de cercetări psihologice, 1936. Ministerul Muncii şi Universitatea din Bucureşti l-au trimis pe d-l Nestor să studieze realizările psihotehnice din ţările amintite mai sus cu scopul de a culege date „necesare organizării cît mai ştiinţifice a unui Institut psihotehnic în Bucureşti, a unui Laborator pentru orientarea profesională academică pe lîngă Universitate şi a cultivării cît mai raţionale a muncii profesionale". Broşura d-lui Nestor ne informează asupra celor văzute. Nădăjduim că roadele practice ale acestor studii pentru ţara noastră nu vor întîrzia prea mult.

George Drumur, Solstiţii. Poeme. Cernăuţi, Iconar (Liviu Rusu şi Mircea Streinul) 1936. Cu 5 gravuri în linoleum de R. Rybiczka 30 pg. Lei 12. Ne mărginim a anunţa apariţia acestui mănunchiu de poeme. Citiţi-le şi veţi simţi că sunt frumoase. *Traian Brăileanu.*

REVISTA REVISTELOR.

Revista Asociației corpului didactic medico-pedagogic din Romînia. Redactor: D. Scorpan. Cernăuți, An. VI (1936), Ian.-Martie. ■ **Ogorul Școalei.** Revista Învățătorilor din jud. Turda. An. II. Nr. 8. Aprilie 1936. ■ **Glasul Strămoșesc.** Cluj, str. Baba Novac 1. Et. II. ■ **Cuvîntul Satelor.** Directori: Ioan Ciucurel și Nicolae A. Roșu. Lugoj și Timișoara. ■ **Zarandul.** Red. Cornel D. Rusu. Brad. ■ **Ogorul.** Dir.: N. Trandafirescu. Nămăești. Red. și Adm. București, str. Academiei No. 8, Et. I. ■ **Revista Dobrogeană,** An. I, No. 1. ■ **Făclia,** Dir. Aurel Popa, Oradea, str. Iosif Vulcan 4. ■ **Straja Cadrilaterului,** Dir. G. Ionescu-Nica, Bazargic. ■ **Revista de Pedagogie.** Dir. C. Narly. Cernăuți, An. VI (1936), Caetul I. Directorul, în Cuvîntul de intrare în anul VI, ne spune: „Am vrut să încetățenim mereu mai mult seriozitatea științifică în preocupările pedagogice, documentarea amănunțită în studiile cu caracter istoric, prudența și cumpănirea în acelea cu caracter sistematic. De bună seamă, tot ce s'a putut realiza nu corespunde decît aproximativ adevăratei noastre intenții. Desăvîrșirea nu poate fi decît cu greu atinsă. Dar tendința spre desăvîrșire trebue să ne stăpînească puternic. Numai așa este posibil un progres". Modestia d-lui Narly e desmințită chiar prin n-rul de față. Studiul său „Pentru pedagogia învățămîntului" ne dovedește că Revista de pedagogie înaintează mereu spre desăvîrșire. Cele 108 pagini, cuprinzînd numai studii și articole, arată că în jurul revistei s'au adunat spirite luminate și dornice de realizări în domeniul pedagogiei. Colaborează la acest caet: V. Morariu, Gr. Rațiu, O. Țigîră, E. Țopa, S. Reli, L. Țopa, D. Iordănoiu și Gh. Macovei. ■ **Revista Institutului Social Banat-Crișana** Dir.: Dr. Cornel Grofșoreanu. An. IV (1936) No. 14. La studii: Dr. Petru Rîmneanțu. Soluțiuni în legătură cu problema declinului etnic al populației romînești din Banat; Anton Golopenția, Banatul într'un dicționar german: Dr. Haufe, despre semnificația situației demografice a Banatului. La „Însemnări și recenzii", o amănunțită dare de seamă asupra broșurei d-lui Dr. Ion Țenchea „Femeia la răscruce". Regretăm că n'am cunoscut acest studiu înainte de a publica articolul nostru „Feminizare și efeminare" din n-rul trecut. Pentru notița elogioasă asupra „Însemnărilor Sociologice" mulțumim foarte mult. ■ **Sociologie romînească.** Dir.: D. Gusti. An. I, Nr. 4. Din cuprins: D. Gusti, Cunoașterea sociologică și acțiune culturală; Venturia Manuilă, Importanța cunoașterii factorilor sociali și biologici criminogeni în asistența delicvenților minori, Traian Herseni, Sociologia franceză contemporană, Pan Halippa, Institutul Social Basarabia; Traian Heroiu, Institutul de cercetări și experimentație forestieră. Documente, Recenzii, Însemnări. ■ **Făt-Frumos,** Dir.: Leca Morariu. An. XI (1936), Nr. 3. Conținut bogat și variat. Însemnăm studiul polemic-critic, foarte interesant și documentat, al d-lui I. E. Torouțiu „Eminescu și Conferențiarul dela Berlin ... Ion Sân-Giorgiu. Eminescu und der deutsche Geist". ■ **Pagini literare,** Turda, An. III, No. 5, aduce o judicioasă dare de seamă a d-lui Teodor Murășanu asupra poemului „Tarot sau

Călătoria Omului" de Mircea Streinul. ■ **Iconar.** Directori: Liviu Rusu şi Mircea Streinul, Red. şi adm. Cernăuţi, str. Eminescu 15. Apare odată pe lună. Abonamentul Lei 60 anual. An. I. Nr. 9. Mai 1936. Nici nu putem încerca să înfăţişăm bogăţia de idei, variaţia subiecteler şi frumuseţile formei de expresie cuprinse în acest număr. Două articole mai masive sprijină, ca doi stîlpi de marmoră curată, construcţia: Ce este cîntecul legionar de Liviu Rusu şi Specificul naţional în muzică de Paul Constantinescu. Cronici cu subtitluri. Despre credinţă (Gabriel Bălănescu), Literare (Mircea Streinul, George Macrin), Plastice (Vasile I. Posteucă), Studenţeşti (Mircea Streinul), Sociale (M. Radu). La urmă „Însemnări" de Mircea Streinul, dăltuite cu măestrie. Să nu uităm meditaţiile filosofice ale lui L. Ţară „Pentru ora singurătăţii". Două pagini de poezii: Radu Gyr, Vasile Posteucă, Nicolae Năieru, Teofil Lianu, Aurel Marin, Mircea Streinul, E. A. Stoenescu-Putna, George Chlopina. Şi o mare surpriză: Cinci premii de poezie! D-l Mircea Streinul acordă din drepturile de autor, realizate cu volumul „Tarot sau călătoria omului", cinci premii, cari constau în tipărirea a cinci volume de poezie! Vădit lucru: aceşti tineri sunt primejdioşi extremişti... **Ideea Naţională.** Buzău, str. Nae Stănescu 49. Directorul revistei, N. N. Manolescu, publică gînduri în legătură cu »Luna Cărţii". Arată rolul cărţii pentru cultura romînească şi cum ar trebui organizată răspîndirea cărţii. „Cultura romînă simbolizată prin carte şi naţiunea romînă al cărei simbol e familia muncitoare, sunt biruinţe ale spiritului, dobîndite şi păstrate prin străduinţe şi jertfe fără nume". D-l Mihail Dragomirescu scrie despre „Statul cultural"; ar vrea să fie organizat în mod raţional, prin crearea unui organ central condus de trei efori etc. Suntem înţeleşi. Dar cine să-l organizeze? Democraţii noştri? Deci: mai întiiu Statul naţional şi pe urmă toate celelalte State: cultural, moral, economic... ■ **Industrie şi Comerţ.** Red. şi Adm. Bucureşti III, str. Al. Lahovari 30. Comitetul de conducere al acestei reviste e compus din d-nii: Cezar Popescu, Dir. General al Industriei din Ministerul Ind. şi Com., preşedinte: ing. N. Costake, ing. D. Cristea, Ing. Fl. Dumitrescu, Gh. Ioaniţiu, I. Lărgeanu, ing. P. Michăilescu, ing N. Arcadian, Virgil Lărgeanu. Apare: Economic, lunar, cu studii, anchete şi cronici economice, în limba romînă şi germană; Informativ, săptămînal, cu partea oficială; deciziunile şi comunicatele dela departamentele economice; informaţiuni şi licitaţiile publice. Am primit n rele pe Ianuarie—Aprilie 1936 ale seriei „economice". Fiecare număr cuprinde Articole, Anchete economice, Cronici, Revista publicaţiilor, Mişcarea profesională. Revista e scrisă de specialişti. Găsim studii de mare importanţă pentru viaţa economică, de pildă „Un plan de organizare a Creditului Naţional" de Mihail Manoilescu; „Funcţiunea economică a statului" de M. Ghelmegeanu. La Revista publicaţiilor relevăm mai ales contribuţiile d-lui I. Lărgeanu. Nu putem analiza toate studiile, nu ne îngădue nici spaţiul nici competinţa. Dar trebue să notăm că unele expuneri ar trebui supuse unei critici temeinice, deoarece constituesc adevărate aberaţii, d. ex. afirmaţia d-lui I. Lărgeanu că „partidul politic este subiect originar şi esenţial de politică economică"

şi aprobarea sa integrală a politicei economice a d-lui V. Madgearu. Pentru noi, fără dovada că politica economică reală a partidului ţărănesc (şi a oricărui alt partid) contribue la întărirea Statului naţional romînesc, afirmaţia că această politică e cea adevărată şi cea mai bună, e lipsită de orice înţeles, ori cît de frumoase ar fi teoriile şi programele unui sau altui partid. *Traian Brăileanu.*

Revista de Filosofie, Bucureşti, Vol. XXI, Nr. 1. Apare trimestrial sub direcţia d-lui Rădulescu-Motru. În numărul de faţă directorul revistei continuă cu publicarea studiului D-Sale „Naţionalism şi romînism“, asupra căruia vom reveni. Mai semnează: Ioan D. Gherea, Identitatea misterioasă, Al. Popescu, Inceputurile filosofiei moderne, C. Georgiade, Influxul nervos. Recenzii, Note şi informaţii bogate demne de o revistă mondială. Ca execuţie tehnică, revista se prezintă în condiţiuni ireproşabile. ■ **Orientări,** An. V. No. 4. Apare în Moineşti, jud. Bacău. Mai modestă ca execuţie tehnică, dar cu suflet scrisă şi pusă în slujba adevăratului naţionalism. Părintele Crişan, directorul revistei, continuă „şcoala ce ne trebue“, oprindu-se în Nr. de faţă asupra învăţămîntului secundar. Semnează poezii: I. I. Alexandrescu, Radu Nour, Octav Sargeţiu, G. Bobel, Gh. Popovici. C. Ştefăniuc, M. Oncescu, G. Popescu Olt, etc. Cronică bogată semnată de Paul Popescu. ■ **Viaţă şi suflet.** An. I. Nr. 1, Bucureşti, Director Gh. Capagea Rosetti. O revistă bună cel puţin aşa ne face să credem primul număr, în care semnează: Gh. Capagea Rosetti, Viaţa şi Suflet; C-tin Stelian, Epave; Mihail Ilovici, Pentru o posibilă filosofie a culturii romîneşti; N. Cristinoiu, Creaţie nouă; A. Cojan Fragment; N. C. Bădescu, Limba vechilor cazanii, un articol bun şi frumos. Mai semnează cîteva poezii Aurel Chirescu. ■ **Lumina,** An. I. Nr. 1. Bucureşti. Apare trimestrial ca revistă a liceului Romîn din Grebena-Grecia. Cuprinsul: Anton Ciumetti: Cuvînt de drum; Gheorghe Ruva, Scrisoare către colegii din ţară; Ioan Scrîma, Poetul Zicu Araia; Zicu Araia, Fără m'şată, învirinată; Mihail Hagibira, Aromînii, Arromanii sau Aromînii; Dumitru Petcu, Schiţă monografică; Titu Valea, Corespondenţă interşcolară. Note. ■ **Libertatea,** Apare săptăminal, la Bucureşti, sub conducerea luptătorului neîntrecut care e părintele Ioan Moţa. A ajuns la Nr. 6. Scrisă pe înţelesul tuturora, ea are menirea de a continua mai departe lupta pentru desrobirea neamului Romînesc de sub forţele ce-l oprimează la el acasă. E un model de ziar scris cu măsură şi în adevărat spirit legionar. In afară de articole limpede scrise, Libertatea ne dă informaţii preţioase şi obiective, dorind să fie un ziar, in primul rînd de informaţie, adică un adevărat ziar. ■ **Cuvîntul Argeşului.** Apare bilunar, la Piteşti. Publicaţie legionară din ce în ce mai bine scrisă. Ultimul număr aduce vestea neplăcută a unei eventuale sistări a apariţiei. Sperăm că e numai un moment de criză, pe care confratele din Argeş îl va învinge. Desigur că nu e primul necaz şi e mai sigur că nu va fi nici ultimul. Sunt încercări pe care trebue să le învingem. *Ion Ţurcan.*
